

Vykort från kungliga basarer

År 1901 fick generalpoststyrelsen brev från hovet. Inför en basar anordnad av kronprinsessan Victoria ville de ha postverkets tillstånd att använda vykort med särskilda vinjetter på adressidan, och därtill en basarpoststämpel. Dessutom undrade de om postverket kunde sätta upp ett par tillfälliga brevlådor på basaren.

När hovet kallade ställde förstås Kungliga Generalpoststyrelsen upp. Vinjett och stämpel godkändes, och två röda brevlådor fraktades till basarlokalen. Lådorna tömdes sex gånger om dagen!

Vid denna tid accepterade postverket brevkort med vinjetter på adressidan, så något särskilt tillstånd hade knappast behövts. Men generalpoststyrelsens godkännande användes i reklamen för basaren för att framställa vykorten som särskilt exklusiva.

Åren därefter anordnades flera basarer och liknande evenemang med kunglig anknytning, där det såldes vykort med kungliga vinjetter och specialstämplar. Här visas vykort från fyra sådana tillfällen, från åren 1901–1904.

Vykorten från kronprinsessans basar på Arvfurstens palats år 1901 hade en vinjett med prinsessans porträtt och basarens egen stämpel – alltsammans **godkänt av Kungliga Generalpoststyrelsen!**

Basaren i Arvfurstens palats

1901

Kronprinsessans basar anordnades den 23–25 januari 1901 i arvfurstens palats vid Gustav Adolfs torg, till förmån för Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

Basaren hade fått en mängd gåvor som såldes i olika stånd. Dessutom bjöds besökarna på servering och olika former av underhållning – bildvisning, konstutställning, sång och musik av inte mindre än sex olika musikkårer. En särskild attraktion var en utställning av solfjädrar.

De specialtryckta vykortet såldes och stämplades vid basarens eget postkontor, bemannat av sju personer.

Unika brefkort. Vid kronprinsessans basar i Stockholm komma att försäljas brefkort, hvilkas framsida med generalpoststyrelsens medgifvande bär kronprinsessans bild. På baksidan synas bilder från kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

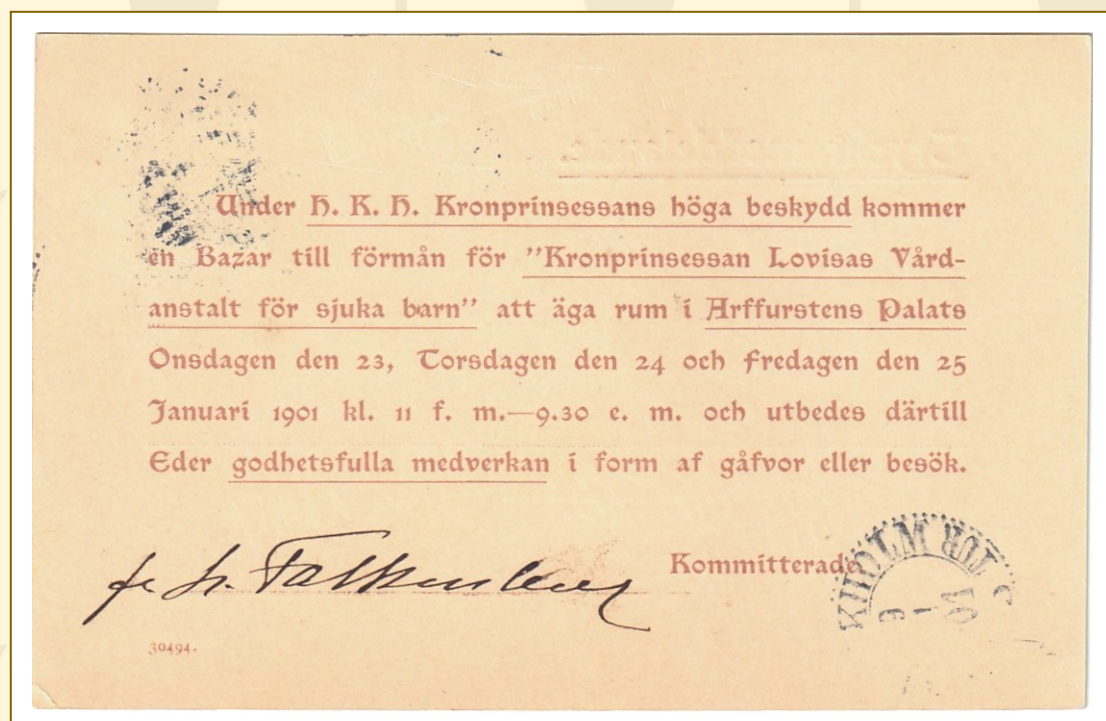
Dessa brefkort komma att under de dagar, bazaren pågår, den 23, 24 och 25 dennes, afstämpas med en särskild stämpel, i hvilken läses: »Bazaren i arffurstens palats».

Vykort från basaren kostade hela 50 öre. De marknadsfördes som "unika brefkort", med hänvisning till att vinjetterna hade särskilt tillstånd från postverket.

Korten fanns med tre olika färger på vinjetten – gul, blå och röd. Många kort postades i basarens röda brevlådor, men det förekom också att besökare tog med basarstämplade kort hem, för att spara som souvenirer eller för att posta vid något senare tillfälle.

Till vänster ett **reklamkort** där mottagarna uppmanas att skänka gåvor och besöka basaren. Kortet är underskrivet av friherrinnan Louise Falkenberg, ordförande för Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn.

Basaren hölls i **Arvfurstens palats** vid Gustav Adolfs torg i Stockholm. Vykortet till höger från Tullbergs Konstindustri AB, föregångare till Granbergs Konstindustri AB.

Basaren anordnades till förmån för **Kronprinsessans Lovisas vårdanstalt för sjuka barn** och vykorten har motiv från vårdanstalten.

Trädgårdsfesten på Parkudden

1902

Den 4 juni 1902 anordnade prinsessan Ingeborg ett "garden party" vid sin sommarbostad Parkudden på Djurgården. Syftet var att samla in pengar till föreningen Barnavård.

Pengarna kom i första hand från entréavgifter. Det kostade hela fem kronor att komma in. Besökarna erbjöds musik, dans, teater, skjutbana (inlånad från Gröna Lund!) och andra nöjsamheter. I kiosker på området kunde de köpa mat, dryck, blommor, cigarrer och karameller.

Liksom vid kronprinsessans basar året före såldes särskilda vykort från ett tillfälligt "postkontor". Korten hade en adressida som skiljde sig från postverkets brevkort, bland annat genom en medaljong med prinsessans porträtt, och de stämplades med en violett specialstämpel. Många ville skicka vykort för att visa och berätta att de varit på fest hos prinsessan, så det var kö till postkontoret.

Vykorten från prinsessan Ingeborgs trädgårdsfest hade en ram av blomgirlander och ett porträtt av prinsessan på adressidan. Korten fanns med gula och skära blommor i ramen. De stämplades med en sidostämpel från Parkudden den 4 juni 1902.

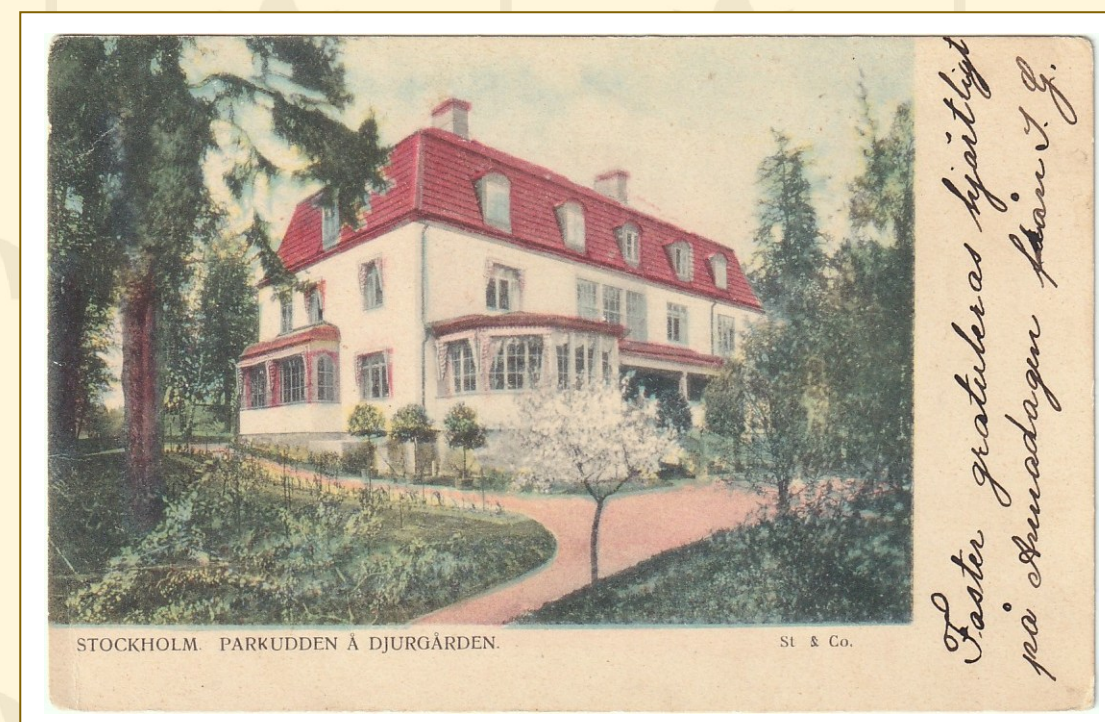

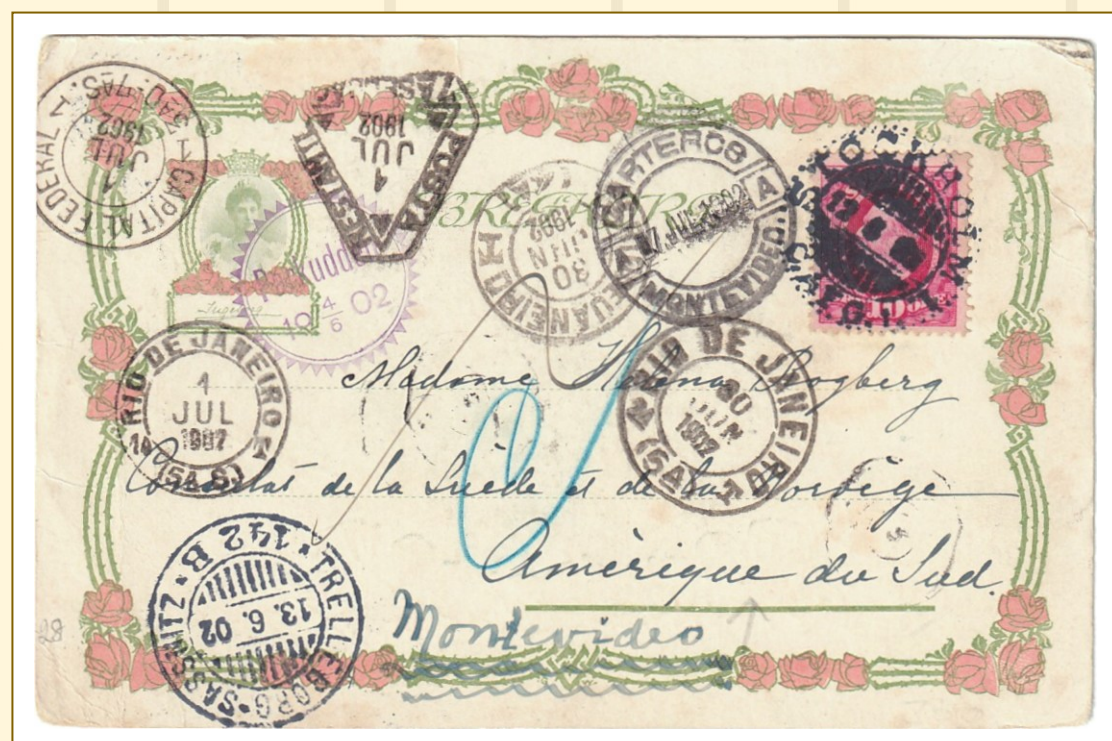
Vykorten trycktes och skänktes till festen av Gegerfelts Grafiska.

Bildsidan av vykortet visar Parkudden i en blomsterram. Kort med gula blommor på adressidan har skära blommor på bildsidan, och tvärtom.

Fotografiet av Parkudden är taget av A. Blomberg. Samma foto användes även på vykort från andra förlag (till höger).

Alla vykorten blev inte sålda under trädgårdsfesten. I lokaltidningarna kan man läsa att några hundra överblivna kort, med specialstämplar från den 4 juni, fanns till salu i utvalda butiker i Stockholm veckan efter festen. Det bidrog till att en del kort är använda i efterhand.

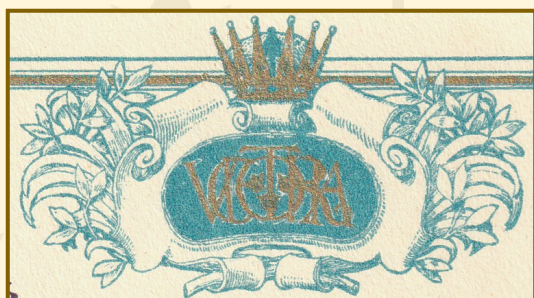
Långväga vykort

De flesta basarvykort är sända lokalt eller inom Sverige. Men ibland kan man hitta mer långväga hälsningar. Detta vykort sändes från Stockholm en dryg vecka efter festen, den 12 juni 1902. Den lite knapphändiga adressen ställde till problem för postverket:

Svenska och norska konsulatet, Sydamerika

Kortet sändes först, via Trelleborg-Sassnitz 13 juni, till Rio de Janeiro i **Brasilien**, dit det ankom den 30 juni. Men adressaten fanns inte på det svenska konsulatet i Rio. Den 4 juli skickades kortet i stället vidare till **Uruguay**, där det ankomststämplats i Montevideo den 7 juli 1902.

Adressaten, Helena Balpardo Rogberg, var gift med den svenske generalkonsuln i Montevideo, Carl Anders Henrik Rogberg.

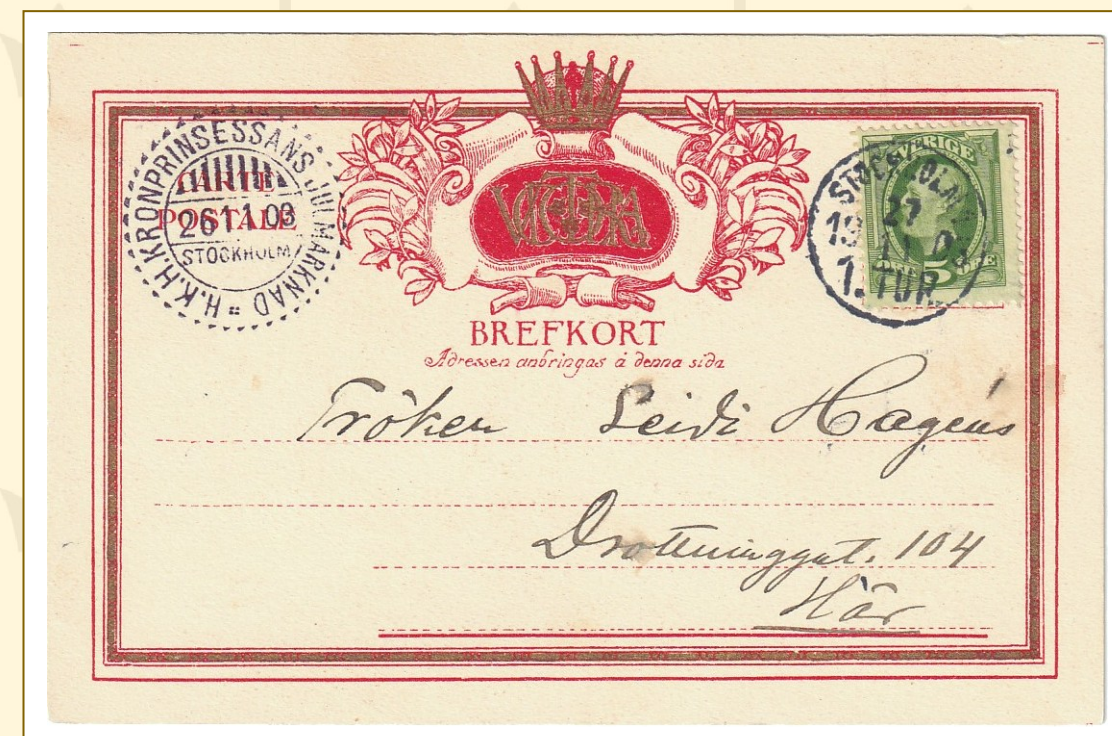
Kronprinsessans julmarknad

1903

Den 26–28 november 1903 var det dags för en ny kunglig basar i Stockholm – kronprinsessan Victorias julmarknad. Den anordnades till förmån för Sofiasystrarna och ägde rum i Hantverksföreningens lokaler vid Brunkebergstorg.

Liksom basaren i arvfurstens palats ett par år tidigare var det en påkostad tillställning, med försäljning, tombola, servering och underhållning. Den stora salen var inredd som ett 1600-talstorg, där kvinnor i tidstypiska kläder skötte basarförsäljningen från olika marknadsstånd.

Ett rum på basaren var avsatt för vykortsförsäljningen. Tolv damer hjälptes åt att sälja vykort med en stilig vinjett med kronprinsessans namn under en krona. Postverket hade även denna gång gett sitt godkännande till vinjetten. Korten stämplades också med en särskild basarstämpel, snarlik den från år 1901.

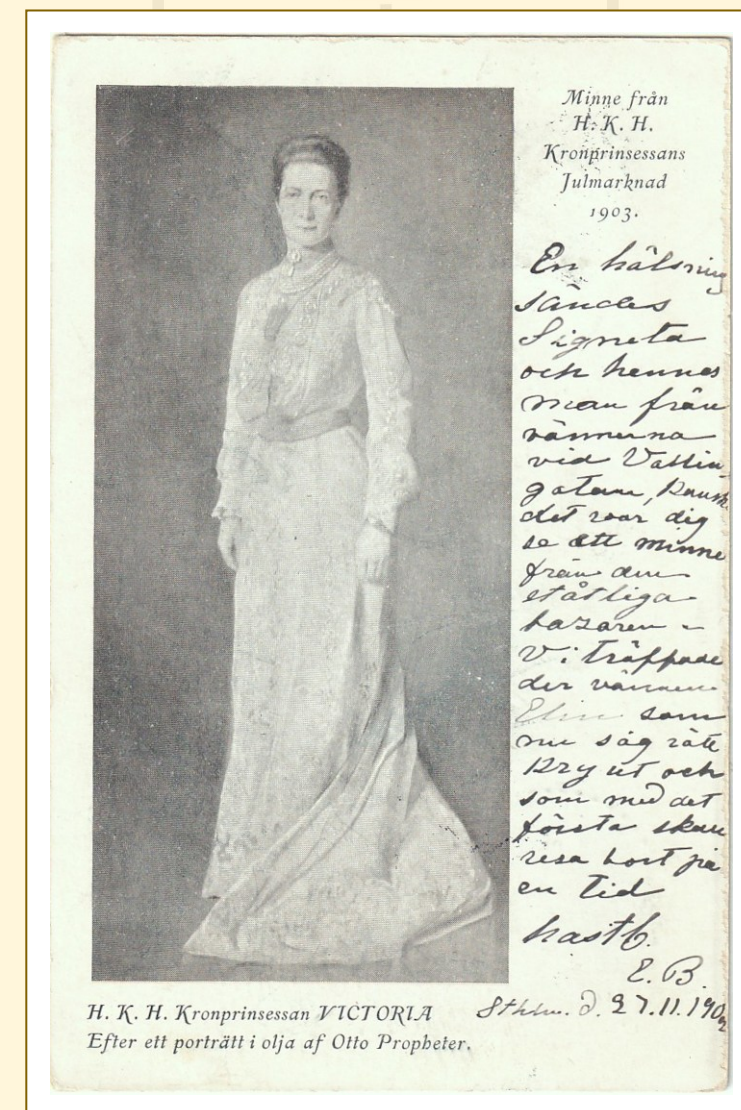
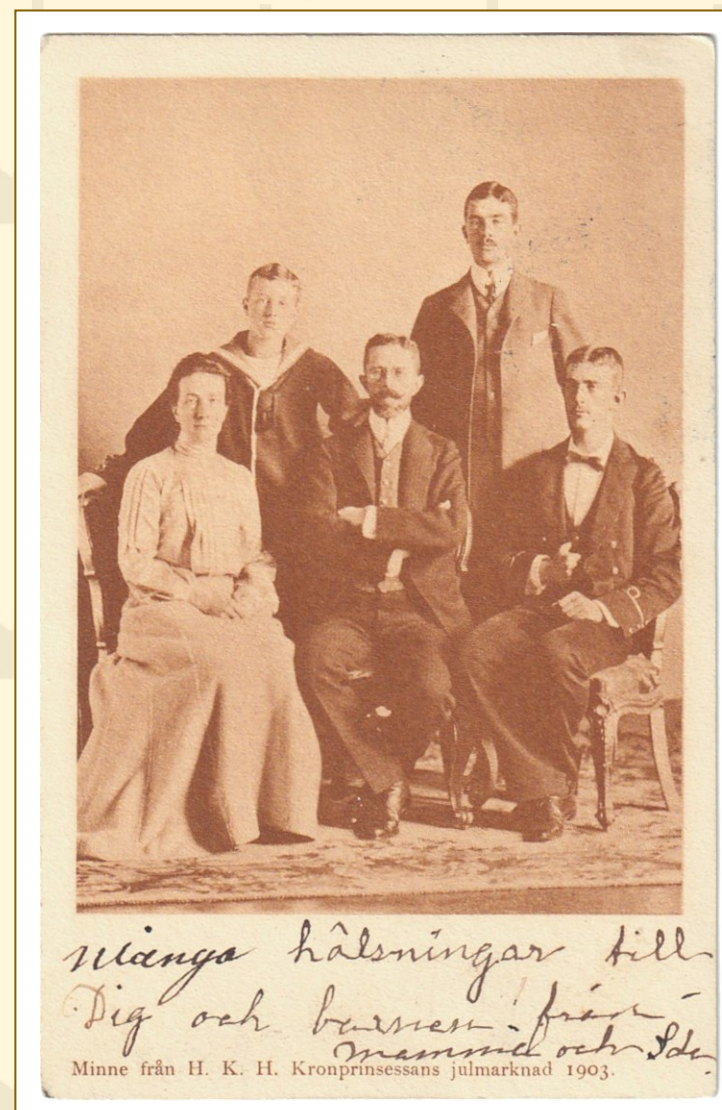
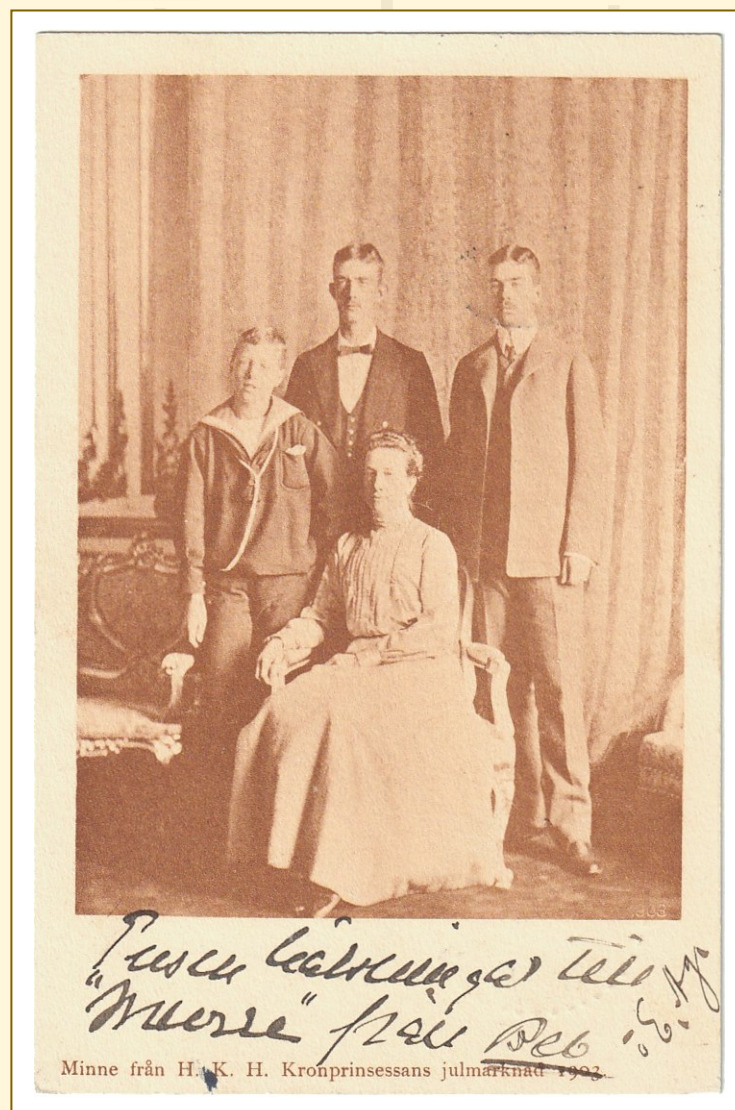
Basarvykortet hade röda och blå vinjetter, utformade av slottsarkitekten Agi Lindegren. Kanske är det på grund av den annorlunda adressidan som kortet nedan frankerades med brevporto när det sändes utomlands, till Finland.

Annonseringen inför julmarknaden betonade att vykortens "avvikande" adressida hade särskilt tillstånd från generalpoststyrelsen. Vykorten kostade 50 öre och gick även att beställa per post för de som inte besökte julmarknaden.

På vykorten från julmarknaden fanns bilder av kronprinsessan Victoria och andra medlemmar av kungafamiljen. Fotografier av Julius Grape, målning (kortet till höger, utan vinjett) av konstnären Otto Propheter.

IOGT:s jubileumsbasar

1904

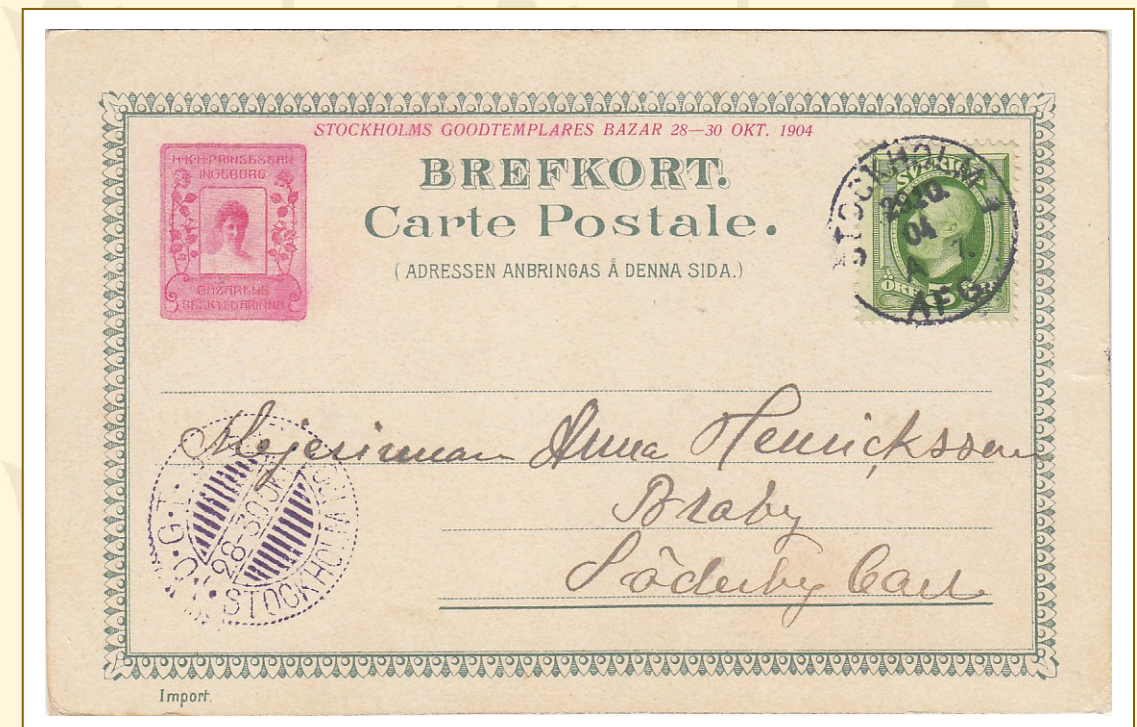

År 1904 firade Goodtemplarorden i Sverige, IOGT, sitt 25-årsjubileum med en stor basar i Stockholm.

Prinsessan Ingeborg ställde upp som "beskyddarinna" åt basaren. Vykort med en vinjett med prinsessans porträtt fanns till salu, med särskilt tillstånd från postverket. De stämplades med en basarstämpel.

Basaren hölls på festvåningen Runan vid Brunkebergstorg. Vykortet med basarens vinjett har också motiv från torget.

IOGT:s jubileumsbasar hade öppet 28–30 oktober 1904. Inträdesavgiften var 1 krona på invigningsdagen, då prinsessan Ingeborg hade annonserat att hon skulle besöka basaren, och 50 öre följande dagar. Basaren erbjöd underhållning, servering, försäljning av olika slag – och förstås ett eget postkontor.

